

Stichting Cuypersgenootschap

Stichting tot behoud van negentiende- en
twintigste-eeuws cultuurgoed in Nederland

Secretaris:
Leo Dubbelaar
Alferbos 246
2715 TN Zoetermeer
Telefoon: 06-23398363
e-mail: leodub@planet.nl

Aan het college van burgemeester van
wethouders van de gemeente Ede

Postbus 9022
6710 HK EDE

Betreft: aanvraag monumentenstatus voor de muur van
Mussert te Lunteren

13 november 2017

Geacht college,

Bij deze verzoekt de Stichting het Cuypersgenootschap, een landelijke monumentenorganisatie, u om de zogenaamde Muur van Mussert, Hessenweg 85 te Lunteren, te beschermen als gemeentelijk monument. Wij verzoeken u met spoed op korte termijn de aanwijzingsprocedure te starten met toepassing van de artikelen 4, 5 en 6 van de Erfgoedverordening Gemeente Ede 2017.

Gezien de ingediende sloopmelding van de eigenaar verzoeken wij u om ons verzoek met spoed af te handelen en ook met spoed voorbescherming toe te kennen aan de muur (artikel 5.1. Erfgoedverordening). Wij realiseren ons dat er op dit moment nog een overleg gaande is tussen het Rijk en de gemeente Ede over de bescherming van dit erfgoed als rijksmonument en dat het Rijk heeft besloten dat eerst een verkenning komt naar het mogelijke monument en dat er voorlopig geen aanwijzingsprocedure als rijksmonument wordt opgestart waardoor het object voorbescherming geniet. Het is gezien de sloopdreiging onwenselijk om de uitkomst van deze verkenning, dat minimaal twee jaar duurt, af te wachten. Het is noodzakelijk dat u als gemeente de verantwoordelijkheid neemt om dit erfgoed goed te beschermen als gemeentelijk monument. De erfgoedverordening geeft u de mogelijkheid om erfgoed te beschermen. Eventueel kan de muur in de toekomst dan alsnog rijksmonument worden waardoor de bescherming als gemeentelijk monument dan vervalt.

De Muur van Mussert op camping de Goudsberg in Lunteren maakte deel uit van een beoogd Nationaal Tehuis van de N.S.B. op een stuk grond van circa 16 hectare, waarop gebouwen (vergader ruimten, facilitaire voorzieningen) waren geplaatst. Kern van het gebied was de grote komvormige plek, waar van 1936 tot 1940 de jaarlijkse Hagespraak werd gehouden. De komvormige ruimte werd aan één zijde begrensd door een nog steeds aanwezige grote, gemetselde muur met een spreekgestoelte.

De in 1931 opgerichte Nationaal Socialistische Beweging (N.S.B.) wilde met de Hagespraken de eenheid van de partij benadrukken. Ieder lid werd opgeroepen om jaarlijks op Tweede Pinksterdag acte de présence te geven. De N.S.B.ers konden zich aan elkaar sterken, tegen wat werd ervaren als 'de grote boze buitenwereld'. De opkomst was groot, vele duizenden N.S.B.-leden kwamen naar dit jaarlijkse 'uitje'. Er waren o.a. toespraken van de oprichters Anton Mussert en Cornelis van Geelkerken. Er werd aan samenzang gedaan en er waren optredens van vendelzwaaiers en van de Weerbaarheidsafdeling.

De muur van Mussert bezit op lokaal en nationaal niveau een evidente cultuurhistorische waarde als herinnering aan een donkere tijd in de Nederlandse geschiedenis voorafgaande aan de Duitse bezetting van 1940-1945. Tevens heeft de muur een duidelijke architectuurhistorische betekenis. De Muur vormt een teken ter herinnering, maar ook van waarschuwing. De muur is van grote waarde als illustratie van de ontwikkeling van de N.S.B. en de navolging door deze beweging als collaboratiepartij van Nazi-Duitsland. De muur illustreert de grote ambities van de N.S.B. en het stempel

---

Secretariaat: Alferbos 246
2715 TN Zoetermeer. telefoon: 06-23398363
website: www.cuypersgenootschap.nl
e-post: secretaris@cuypersgenootschap.nl
IBAN-rek.nr. NL26INGB0004835002 Druten
Kamer van Koophandel voor Limburg nr. 14110072

dat deze organisatie op de Nederlandse historie heeft gedrukt. Ook qua architectuur is de Muur het behouden waard. In het bouwwerk zijn symbolen verwerkt van de Germaans-Nazistische ideologie uit de jaren dertig. Maar ook zijn kenmerken van het 'Nieuwe Bouwen' aanwezig. De Muur is het enige nog bestaande specifiek voor, en in opdracht van de N.S.B. ontworpen bouwwerk. Daarmee heeft het een zeer grote zeldzaamheidswaarde. Het is bovendien het enige bewaard gebleven bouwwerk van de architect Mart Jansen, ontwerper van het "Nationaal Tehuis".

Indien er behoefte is aan een toelichting op deze brief dan vernemen wij dit graag.

Hoogachtend,
het bestuur van het Cuypersgenootschap,
namens deze,

L.W. Dubbelaar, secretaris